

Rovviltnemnda region 5 ved Statsforvalteren i Innlandet

Klage fra Aktivt Rovdyrvern (ARV) på vedtak om lisensfelling av brunbjørn i region 5, 21.08.-15.10.2026

1. Innledning

Aktivt Rovdyrvern påklager med dette Rovviltnemnda i region 5 sitt vedtak av 13. mai 2026 om lisensjaktkvote på **seks brunbjørner** i Hedmark i 2026 hvorav inntil **2 binner** i det sørsamiske området. Klagen fremmes innen fristen og av en organisasjon med klar rettslig klageinteresse.

Vedtaket er etter vår vurdering ulovlig, uforsvarlig, og i strid med både naturmangfoldloven, rovviltforskriften, Bernkonvensjonen, EUs naturregelverk, samt nasjonale føringer om todelt målsetting og arealdifferensiert forvaltning. Det foreligger også betydelige saksbehandlingsfeil, mangelfulle vurderinger etter naturmangfoldloven §§ 8–12, og en rekke lokale forhold som nemnda ikke har vurdert eller har vurdert feil.

Vi ber om at vedtaket oppheves i sin helhet.

2. Hovedgrunnlag for klagen

2.1. Mangelfull og feil lovanvendelse etter naturmangfoldloven § 18 bokstav b

Nemnda hjemler vedtaket i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b – uttak for å avverge skade. Dette er rettslig feil.

For å bruke § 18 b kreves det konkret og dokumentert risiko for skade, ikke hypotetisk risiko, at uttaket er strengt nødvendig, at formålet ikke kan nås på annen måte og at uttaket ikke truer bestandens overlevelse.

Nemnda viser ikke til konkrete skader, dokumentert skadepotensial, vurdering av alternative tiltak, vurdering av forholdsmessighet eller vurdering av genetisk og demografisk bærekraft.

Vedtaket er dermed ugyldig etter naturmangfoldloven § 18 og forvaltningsloven § 41.

2.2. Brudd på naturmangfoldloven §§ 8–12

Nemnda hevder at den har vurdert «siste tilgjengelige vitenskapelige kunnskap», men uten å dokumentere dette.

Det foreligger ingen synlig vurdering av:

§ 8 – Kunnskapsgrunnlaget

Ingen vurdering av genetisk status, innavlsnivå, korridorer, kjerneområder, eller kunnskapsmangler. Ingen vurdering av binnesituasjonen vest for Glomma, som er kritisk lav

§ 9 – Føre-var-prinsippet

Uttak av binner i en allerede fragmentert og hunnfattig region er i strid med føre-var-prinsippet. Nemnda erkjenner selv at det er få binner vest for Glomma, men åpner likevel for felling i hele grønn sone.

§ 10 – Økosystemtilnærming og samlet belastning

Det foreligger ingen vurdering av samlet belastning fra skadefellinger, irregulær avgang, genetisk isolasjon, fragmenterte leveområder og manglende konektivitet mot Sverige.

§ 11 – Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Det er ikke vurdert om beitebrukere i rovviltprioritert område burde bære større ansvar for forebygging. Det er ikke vurdert om tiltak i beitenæringen kunne redusert behovet for uttak.

§ 12 – Miljøforsvarlige teknikker

Nemnda vurderer ikke ikke-dødelige tiltak, som loven krever. Dette er alvorlige saksbehandlingsfeil som gjør vedtaket ugyldig.

2.3. Brudd på Bernkonvensjonen og internasjonale forpliktelser

Brunbjørn er en strengt beskyttet art etter Bernkonvensjonen (Appendix II). Norge har forpliktet seg til å sikre artens gunstige bevaringsstatus, unngå uttak som ikke er strengt nødvendig, sikre økologisk konektivitet, sikre levedyktige delbestander.

Vedtaket bryter disse forpliktelsene fordi: Uttaket er ikke nødvendig for å avverge skade. Uttaket svekker binnestetthet og dermed reproduksjon. Uttaket skjer i en region med fragmenterte leveområder. Uttaket svekker korridorer mot Sverige, som er avgjørende for genetisk utveksling. Uttaket bidrar til isolasjon av bjørnebestanden i Sør-Norge

Dette er i strid med både Bernkonvensjonen og EUs naturregelverk, som Norge er bundet av gjennom EØS.

2.4. Brudd på rovviltforskriftens todelt målsetting

Rovviltforskriften bygger på en todelt målsetting: Levedyktige rovviltbestander og bærekraftig beitenæring. Nemnda legger ensidig vekt på beitenæringens interesser og ignorerer at grønn sone er rovviltprioritert, at sau i grønn sone ikke skal være styrende for uttak, at bjørnens genetiske og demografiske situasjon er sårbar, at binner generelt og særlig vest for Glomma er få og sårbare og at korridorer mot Sverige er under press.

Dette er i strid med forskriftens formål og Stortingets føringer.

2.5. Feil bruk av bestandsmål

Nemnda begrunner uttaket med at regionen ligger over bestandsmålet (4,4 ynglinger mot mål på 3). Dette er ikke et selvstendig uttakskriterium.

Bestandsmål er styringsmål, ikke uttaksmål, ikke ment som maksimumsgrenser og ikke hjemmel for felling i seg selv.

Å bruke bestandsmål som uttaksgrunnlag er i strid med naturmangfoldloven § 18, rovviltforskriften § 7 og Stortingets rovviltforlik

2.6. Lokale forhold som er ignorert eller feiltolket

A. Binnesituasjonen vest for Glomma

Nemnda erkjenner at det er få binner vest for Glomma, men åpner likevel for felling i hele grønn sone. Dette er uforsvarlig og i strid med føre-var-prinsippet.

B. Fragmenterte leveområder

Region 5 har store barrierer, intensiv skogsdrift, veier og infrastruktur, lav hunnbjørntetthet og svake korridorer mot Sverige. Dette er ikke vurdert.

C. Konnektivitet

Bjørn i Sør-Norge er avhengig av innvandring fra Sverige for genetisk levedyktighet. Uttak i region 5 svekker denne forbindelsen.

D. Sau i rovviltprioritert område

Det er et grunnleggende prinsipp at sau i grønn sone ikke skal styre rovviltuttak. Nemnda ignorerer dette.

E. Sørsamisk område

Nemnda åpner for felling i sørsamisk område, men uten å vurdere reindriftens behov for stabile rovviltregimer, bjørnens betydning for økologisk balanse og risiko for uttak av genetisk viktige individer.

3. Bidders avgjørende betydning for bestandens vekst

Binner er selve fundamentet for brunbjørnens bestandsutvikling. Det er hunnene som bærer hele reproduksjonspotensialet, og deres antall og overlevelse er den enkeltfaktoren som sterkest bestemmer om en bjørnebestand vokser, stabiliseres eller går tilbake. Brunbjørnen har en svært lav reproduksjonsrate, med lange intervaller mellom hvert kull, og binner etablerer seg senere og mer forsiktig enn hanner. Dette gjør dem særlig sårbare i områder med fragmenterte leveområder, slik situasjonen er i region 5. Når nemnda selv erkjenner at det er få binner vest for Glomma, men likevel åpner for lisensfelling i hele grønn sone, innebærer det en direkte risiko for å svekke den delen av bestanden som er mest kritisk for framtidig vekst og genetisk levedyktighet.

3.1. Konsekvensene av uttak av hunnbjørn

Internasjonal forskning er entydig på at uttak av hunnbjørn er det mest skadelige inngrepet man kan gjøre i en bjørnebestand. Tap av bare én binne kan redusere reproduksjonen i et helt

delområde i flere år, og i små og fragmenterte bestander kan dette få irreversible konsekvenser. Hunnbjørner er dessuten nøkkelindivider for genetisk utveksling, særlig i Sør-Norge hvor bestanden er avhengig av innvandring fra Sverige for å opprettholde genetisk variasjon. Når konnektiviteten mot Sverige samtidig er under press, blir hver enkelt binne desto viktigere for å sikre en bærekraftig og livskraftig bestand. Uttak av binner i dagens situasjon vil derfor ikke bare redusere antall ynglinger i region 5, men også svekke den sørnorske bjørnebestandens langsiktige overlevelse.

3.2. Juridiske forpliktelser knyttet til beskyttelse av binner

Bernkonvensjonen og EUs naturregelverk, som Norge er bundet av, understreker at uttak av reproduktive hunner kun kan skje i helt ekstraordinære situasjoner og aldri som del av ordinær bestandsregulering. Naturmangfoldloven §§ 8–12 krever at forvaltningen vurderer både kunnskapsgrunnlaget, føre-var-prinsippet, samlet belastning og artens reproduksjonspotensial. Disse vurderingene er fraværende i vedtaket.

Det foreligger ingen dokumentasjon på at uttak av binner er nødvendig for å avverge skade, og ingen vurdering av hvordan et slikt uttak påvirker bestandens framtidige vekst, genetiske robusthet eller mulighet til å opprettholde en gunstig bevaringsstatus. Dette er alvorlige brudd på både nasjonale og internasjonale forpliktelser.

3.2. Alvoret ved å skyte ut binner i region 5

Region 5 er allerede preget av fragmenterte leveområder, lav hunnbjørntetthet og svekket konnektivitet. Å åpne for felling i et område der binner er få, isolerte og sårbare, innebærer en betydelig og uopprettelig skade på bestanden. Det er ikke forenlig med naturmangfoldlovens krav om føre-var-prinsippet, vurdering av samlet belastning eller plikten til å sikre artens reproduksjonspotensial. Det er heller ikke i tråd med rovviltforskriftens todelt målsetting eller Stortingets føringer om at rovviltprioriterte områder faktisk skal prioriteres for rovvilt.

4. Konklusjon

Vedtaket er beheftet med alvorlige juridiske, faglige og saksbehandlingsmessige feil. Det er i strid med:

- naturmangfoldloven §§ 8–12 og § 18
- rovviltforskriften §§ 4, 7 og 10
- Bernkonvensjonen
- EØS-rettens naturforpliktelser
- Stortingets føringer om todelt målsetting
- prinsippet om arealdifferensiert forvaltning
- føre-var-prinsippet

- krav til kunnskapsgrunnlag og vurdering av samlet belastning

Aktivt Rovdyrvern ber derfor om at vedtaket oppheves i sin helhet.

5. Krav

1. Vedtaket oppheves som ugyldig.
2. Saken sendes tilbake til nemnda for ny behandling med krav om:
 - full vurdering etter naturmangfoldloven §§ 8–12
 - vurdering av alternative tiltak
 - vurdering av genetikk, konnektivitet og binnesituasjon
 - vurdering av lokal arealbruk og beiteforhold
3. Det gis **oppsettende virkning** etter forvaltningsloven § 42.

Ida Skjerden
for Aktivt Rovdyrvern (ARV)